

PREPARERING: I 1959 var isen god og Stokkalandsvatnet samlet ofte store skarer med skøytebarn, unge og voksne. En gråtass ble brukt på isen. (Alle foto: Interkommunalt Arkiv i Rogaland)

— En fantastisk fotoskatt

Anslagsvis 5000 bilder fra lokale idrettsarrangementer, samt fugle-motiver, blir nå sikret og systematisert. Fotoarkivet etter ganddalsmannen Harald Herredsvela blir betegnet som unikt.

Viktor Klippen tekt

SANDNES/STAVANGER: Gjennom 30-40 år tok Herredsvela bilder fra ikke minst skøytestevner, skiløp, orienteringsløp og friidrettskonkurranser.

Her er mange fartsfylte motiver. Nå skal de bli mer tilgjengelige for allmennheten.

– Jeg har aldri vært borti noen bedre og mer systematisk illustrering av lokalidretten, sier Sigve Espeland begeistret. Han er rådgiver ved Interkommunalt arkiv i Rogaland (IKA).

GRÅTASS PÅ ISEN: Espeland viser bilder som Ganddals store sønn tok da vintrene gjorde det mulig med lokale skøytestevner i Ryfylke og på Jæren.

Bildene viser flomlys på Stokkalandsvatnet i 1959 og en gråtass som brøytet banen. En feiemaskin ble tatt i bruk på Frøylandsvatnet. Bilder dokumenterer at styrketrening kunne foregå i Vagleskogen med en tønne stein som ble løftet via et arrangement av tau og taljer.

Harald Herredsvela tok også bilder av knopp-svaner på Jæren og ryer i heia, samt 17. mai-feiring og andre tilstelninger på Ganddal.

STOR INNSATS: Harald Herredsvela jobbet i en årrekke ved jernbanens godsekspedisjonen i Sandnes. Men det var på grunn av frivillige verv at han ble æresmedlem i Ganddal idrettslag og fikk Rogaland-idrettens ærespris som nummer to i rekken.

Sammen med kona Ruth gjorde han en stor innsats for fuglene i Stokkalandsvatnet, for oljetilgriset svaner og for å ha dokumentere at blyhagl og langtransportert kadmium drepte mye fugl. For dette fikk ekteparet Rogaland fylkes miljøvernpris i desember 1988, én måned etter Harald Herredsvelas død.

FA IDRETTSSARKIVER: Sigve Espeland ble en gang

HARALD HERREDSVELA

FUGLELSKER: Mange kjenner skulpturen av Harald Herredsvela (1924-1988) ved Stokkalandsvatnets utløp på Ganddal. Han var svanenes og andre fuglers talsmann.

IDRETTSELSKER: I tillegg var han en lidenskapelig idrettsmann med forkjærlighet for skøytesporten og orientering. Han tok alltid bilder, og jobbet i nær 30 år som filansreporter for Aftenbladets sportsredaksjon.

satt på tanken om bildesamlingene var sikret for ettertiden. Han kontaktet de to arvtakerne og fikk for en drøy måned siden avtale om at IKA skulle overta og katalogisere.

De siste dagene har Espeland registrert drøyt 1000 bilder, om lag en femtedel av et unikt arkiv.

– Tenk hvor mange tusen som er engasjert i idretten og så er det nesten ingen langtidshukommelse. Gamle arkiver ligger hjemme hos formenn og kasserere levende og døde som papirer eller filer på en datamaskin.

Og så dukker denne fotosamlingen opp som manna fra himmelen. Det er helt fantastisk, tilfører arkivaren.

LITE BEVART: Sigve Espeland ønsker at bildene skal være tilgjengelige for folk flest ved IKA i Stavanger. Han vil også vise skøytebilder, eller lage en utstilling, når skøytehallen blir ferdig i Sørmarka.

Bare tre av 573 privatarkiver ved IKA er etter idrettsorganisasjoner og skytterbevegelsen. I hele Rogaland er det 26 slike arkiver.

- Og budskapet ditt er?
- De som blir oppmerksomme på avsluttede arkiver, vanligvis er de eldre en 25-30 år, bør undersøke om offentlige arkivinstitusjoner har mulighet til å ta imot og registrere, svarer han.

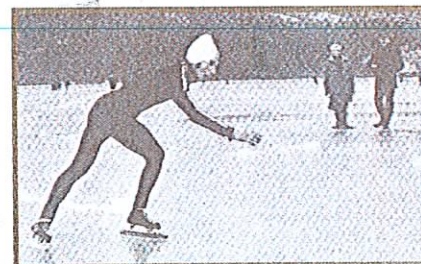
HVEM ER DE: Vet du hvem noen av personene som er med på Harald Herredsvelas bilder på denne siden er? Gi oss beskjed på sandnes@aftenbladet.no

ILDSJEL: Harald Herredsvela, til venstre, var en ivrig arrangør av idrettsstevner innenfor spesielt hurtigløp på skøyter og orienteringsløp. Dette bildet er fra 1959. Hvem er mannen til høyre?

TERRENGLØP: Løpere fra Rogaland og andre deler av Vestlandet er rikelig representert i arkivet til Herredsvela. Vet noen hvem disse personene er, og hvor er bildet er tatt?

SKØYTEARENAER: Det ble gått skøyteøp på vatn i mange deler av fylket, på mer og mindre god is. Kanskje er dette i Ryfylke?